ŻYCIE GOSPODARCZE

Dwutygodnik poświęcony sprawom gospodarczym Polski Zachodniej

Organ Związku Fabrykantów T. z. w Poznaniu.

Redakcja i Administracja: Rzeczpospolita 1, II — telefon 25-95.

Redaktor przyjmuje w dni powszednie od godz. 11—1; Administracja od 9—3.

Poznań, dnia 15. grudnia 1929

Prenumerata wynosi: w kraju z przesyłką rocznie 20 zł, półrocznie 10 zł, kwartalnie 5 zł, zagranicą z przesyłką rocznie 24 zł, półrocznie 12 zł, kwartalnie 6 zł. Numer pojedyńczy 1 zł.

NR. 24 Wydawca: *Związek Fabrykantów T. z. w Poznaniu.* **ROK 8**

Rabaty najwyższe Ceny koncernowe Kredyty dogodne

WĘGIEL-KOKS HUTNICZY-BRYKIETY

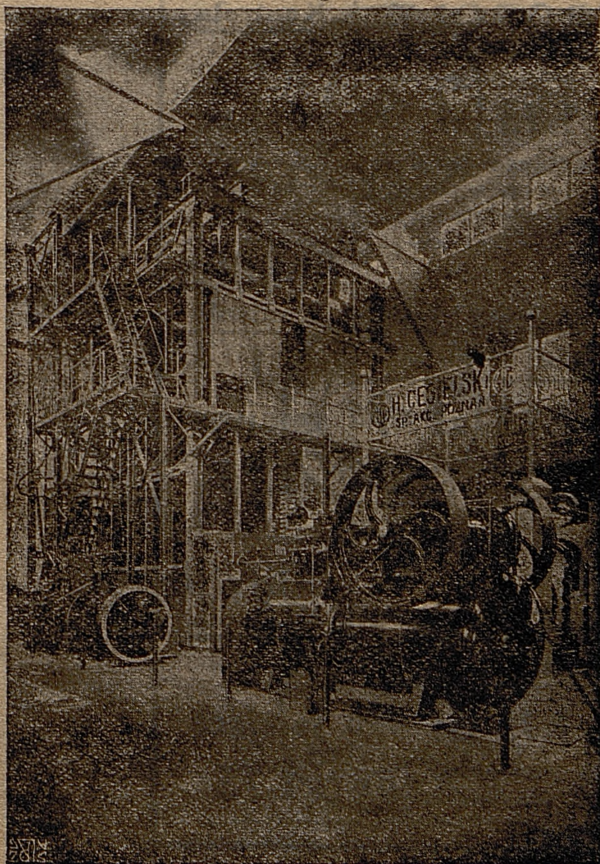
tylko z kopalń głębokich krajowych i zagranicznych

Zachodnio-Polski Syndykat Węglowy Spółka z. o. o.

Telefon 23-77, 37-77 Poznań, Plac Wolności 10. Adres telegr.: „Zapol"

Własny gmach handlowy

Własne składnice kolejowe Poznań, ul. Przemysłowa II. brama.

FABRYKI

H. CEGIELSKI

SP. AKC. w POZNANIU

nagrodzone zostały na

POWSZECHNEJ WYSTAWIE KRAJOWEJ w POZNANIU

za całokształt swej działalności i za wysoki poziom eksponatów

Wielką Nagrodą

Ministerstwa Przemysłu i Handlu

i

3 WIELKIEMI ZŁOTEMI MEDALAMI P. W. K.

Kinoteatry — Magistraty!

posługują się biletami naszego wyrobu

☛ Olbrzymie ilości ☚

produkujemy codziennie dla całej Polski na specjalnych maszynach rotacyjnych

Spółka Akcyjna Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70.

000696 I miejsce 1.75	000696 **Kinoteatr METROPOLIS w Grudnie** **I miejsce 1.75 zł** Dyrekcja Kaczorek. Bilet należy zachować i okazać na żądanie organów kontroli. Drukarnia Polska S. A. w Poznaniu	000696 Kontrola I miejsce 1.75
000697 I miejsce 1.75	000697 **Kinoteatr METROPOLIS w Grudnie** **I miejsce 1.75 zł** Dyrekcja Kaczorek. Bilet należy zachować i okazać na żądanie organów kontroli. Drukarnia Polska S. A. w Poznaniu	000697 Kontrola I miejsce 1.75
000698 I miejsce 1.75	000698 **Kinoteatr METROPOLIS w Grudnie** **I miejsce 1.75 zł** Dyrekcja Kaczorek. Bilet należy zachować i okazać na żądanie organów kontroli. Drukarnia Polska S. A. w Poznaniu	000698 Kontrola I miejsce 1.75
000699 I miejsce 1.75	000699 **Kinoteatr METROPOLIS w Grudnie** **I miejsce 1.75 zł** Dyrekcja Kaczorek. Bilet należy zachować i okazać na żądanie organów kontroli. Drukarnia Polska S. A. w Poznaniu	000699 Kontrola I miejsce 1.75
000700 I miejsce 1.75	000700 **Kinoteatr METROPOLIS w Grudnie** **I miejsce 1.75 zł** Dyrekcja Kaczorek. Bilet należy zachować i okazać na żądanie organów kontroli. Drukarnia Polska S. A. w Poznaniu	000700 Kontrola I miejsce 1.75

MAGISTRAT GRUDNO

ŻYCIE GOSPODARCZE

Dwutygodnik poświęcony sprawom gospodarczym Polski Zachodniej

Organ Związku Fabrykantów T. z. w Poznaniu.

Dnia 20 grudnia b. r. o godzinie 4-tej popołudniu

odbędzie się

na sali Koła Towarzyskiego, (Bazar) ul. Nowa 8 ptr. I.

OGÓLNE ZEBRANIE

Związku Fabrykantów w Poznaniu

na które P. T. Członków uprzejmie zaprasza Zarząd.

Na porządku obrad:

1. Zagajenie.
2. Międzynarodowa Wystawa Komunikacji i Turystyki (referent p. prof. Ropp)
3. Postępowanie sądowe i egzekucyjne (referent p. dyr. Łyczywek.)
4. Sprawozdanie ze Zjazdu Zrzeszenia Związków Przemysłowych w Bydgoszczy w dniach 14 i 15 bm. (ref. p. dyr. Łyczywek)
5. Nasze ustawodawstwo podatkowe a przemysł (ref. p. Peda)
6. Wnioski i interpelacje.

Artykuł 7 punkt a

ustawy o państwowym podatku przemysłowym w świetle orzeczeń Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

Od chwili wejścia w życie ustawy o państwowym podatku przemysłowym jedną z kwestyj, które nastręczały najczęściej powód do zatargów między płatnikami tego podatku a władzami wymiarowemi była kwestja interpretacji przepisu zawartego w punkcie a art. 7-go ustawy o państwowym podatku przemysłowym. Zgodnie z tym przepisem przedsiębiorstwa przemysłowe, wydobywające lub przetwarzające surowce, albo produkujące wyroby z wydobytych lub zakupionych na własny rachunek materjałów korzystają z ulgowej 1% stawki przy sprzedaży wydobytych surowców lub wyprodukowanych towarów, o ile te artykuły zostały nabyte również przez przedsiębiorstwa przemysłowe, przerabiające je względnie zużywające w prowadzonym przemyśle. Władze wymiarowe, utożsamiając pojęcie zużycia surowca, czy towaru z pojęciem zupełnego zczeznięcia ich substancji, odmawiały zastosowania ulgowej stawki w tych wszystkich wypadkach, kiedy substancja przedmiotu, stanowiącego objekt tranzakcji nie uległa zniszczeniu, przez co bardzo wydatnie zwęziły zakres zastosowania ulgowej stawki podatku.

Błędnej praktyce organów wymiarowych położył wreszcie kres Najwyższy Trybunał Administracyjny, który w wydanych w roku bieżącym 2-ch swych orzeczeniach ustalił w sposób najzupełniej jasny i kategoryczny, co należy rozumieć pod określeniem „artykuły zużyte" zamieszczonym w punkcie a art. 7-go o państwowym podatku przemysłowym. Zgodnie z wyjaśnieniem Najwyższego Trybunału Administracyjnego „zużycie według powołanego przepisu ustawy (t. j. punktu a art. 7 o pań. pod. przem.) nie wymaga bynajmniej zniszczenia substancyj przedmiotu, a nawet, jeśli chodzi o towary, używane przy dalszej produkcji jedynie jako części składowe pomocnicze, nie jest konieczným warunkiem zużycia zmiana formy przedmiotu, skoro dany towar przestał istnieć w swej pierwotnej postaci jako samoistny przedmiot obiegu." Ilustrując powyższą tezę na konkretnym przykładzie Najwyższy Trybunał Administracyjny ustalił, że jeżeli śruby i nity, zgodnie ze swojem ostatecznem przeznaczeniem, zostały użyte przez przedsiębiorstwa nabywające do wyrobu mebli giętych, względnie do spajania części składowych maszyn i przestały istnieć w swej pierwotnej postaci w obiegu, to tem samem nastąpiło równocześnie ich zużycie".

Ustalenie przez Najwyższy Trybunał Administracyjny korzystniej dla przemysłu interpretacji punktu a, artykułu 7 ustawy o pod. przem., poza przecięciem na przyszłość sporów na tym tle między płatnikami podatku a władzami wymiarowemi, pozwala również płatnikom na osiągnięcie pewnych doraźnych korzyści. Mianowicie wszystkie te przedsiębiorstwa, które mając na uwadze interpretację organów wymiarowych dotyczącą punktu a art. 7-go ust. o pod. przem. nie stosowały przysługującej im ulgowej (1%) stawki podatku i płaciły zaliczki w roku bieżącym według stawki wyższej, mają prawo przy wpłacie najbliższej zaliczki potrącić całą dokonaną w tym roku nadpłatę prostując poprzednio swe obliczenie. Przy składaniu zeznania o obrocie, osiągniętym w roku kalendarzowym 1929-ym, należy obliczyć podatek przy zastosowaniu stawki przewidzianej w art. 7 lit. a ustawy. Gdyby okazało się, iż podatek został nadpłacony, należy żądać zwrotu, lub

zaliczenia nadpłaty na poczet innych należności podatkowych. Żądać zwrotu kwot nadpłaconych w latach ubiegłych, — o ile odpowiednie wymiary nie zostały we właściwym czasie zaskarżone — nie można.

O skrócenie postojów pociągów na polskich stacjach granicznych.

Zarówno nasze sfery przemysłowo-handlowe, wyjeżdżające w celach eksportowych zagranicę, jakoteż i zagraniczni kontrahenci, uskarżają się ustawicznie na długie postoje na granicach polskich, spowodowane rewizjami paszportowemi i celnemi. Jesteśmy zdaje się jedynym krajem w Europie, a w każdym razie na zachodzie Europy, gdzie załatwianie formalności granicznych podniesione jest do uroczystego obrzędu, trwającego nadmiernie długo.

Wobec ustawicznych usiłowań zniesienia wiz w drodze umów bilateralnych między poszczególnemi państwami, oraz wobec lansowanego obecnie ogólnie europejskiego liberalizmu w sprawach celnych, należałoby także i u nas na stacjach granicznych w ten sposób uprościć w drodze wzajemnych umów kontrolę paszportową i bagażową, aby postoje na granicy polskiej nie zrażały podróżnych do przyjazdu do Polski.

Będzie to również miało wielkie znaczenie w podniesieniu turystyki i korzystaniu z naszych zdrojowisk przez obcokrajowców i wpłynie z pewnością dodatnio na zbliżenie nas do poziomu Europy Zachodniej.

Równocześnie także nie pozostanie to bez wpływu na tranzyt osobowy przez Polskę, który nieraz z powyższych przyczyn jest unikany. Powiększenie takiego tranzytu z pewnością w dość poważnej mierze wpłynie na aktywizację budżetu kolejowego oraz zachęci wiele osób, które dotychczas Polskę omijają, do przerwania swej jazdy w jednym lub kilku miastach Polski, dla zwiedzenia ich. Że takie ułatwienie zwiedzania obcokrajowcom miast polskich przez roztoczenie coraz szerszych kręgów, przyczyni się w wielu kierunkach do rozmaitych korzyści dla Polski, zbytecznem jest chyba udowadniać.

Jakkolwiek uważam istniejące u nas utrudnienia paszportowe za zbyteczne i niezdrowe dla naszych stosunków międzynarodowych — to w niniejszym artykule, nie poruszając zupełnie tej kwestji, pragnąłbym tylko wskazać na możliwości uproszczenia procedury rewizyjnej na granicy polskiej, nawet bez usuwania obowiązujących przepisów paszportowo-celnych.

Sprawę tę możnaby załatwić w ten sposób, iż na podstawie umowy z sąsiadami naszemi, rewizje celne i paszportowe odbywałyby się równocześnie ze strony polskiej jak i sąsiadujących państw, w czasie jazdy pociągiem, na przestrzeni między oboma stacjami nadgranicznemi. W tym celu polscy urzędnicy celni i paszportowi wsiadaliby razem z urzędnikami zagranicznymi na naszej stacji granicznej i przejeżdżając granicę wysiadaliby, po odbyciu kontroli, na terytorjum państwa sąsiadującego z nami, poczem vice versa następnym pociągiem wracaliby do kraju, przywożąc z sobą urzędników państwa sąsiadującego. Dla nielicznego bagażu, idącego wozem bagażowym, przewidziany byłby postój na jednej ze stacyj nadgranicznych, albo po stronie Polski, albo po stronie państwa obcego, na której równocześnie odbywałyby się obie rewizje wyjazdowe i wjazdowe.

Tak więc przy zachowaniu zupełnego bezpieczeństwa interesów Skarbu Państwa oraz bezpieczeństwa publicznego, skróciłoby się znacznie jazdy pociągami międzynarodowemi, co bezwątpienia spowodowałoby zarówno dla Państwa jak i dla stron poważne korzyści.

Należy zwrócić uwagę, że zwyczaj ten jest już stosowany u nas na niektórych stacjach granicznych, ale, jak słuchy dochodzą, na Górnym Śląsku domagają się rozdzielenia rewizji.

Byłoby bardzo wskazanem, aby miarodajne czynniki nie dopuściły do tego, lecz owszem postulat jak największego skrócenia czasu rewizji na granicznych stacjach Polski możliwie rychło wprowadziły.

Dr. Tadeusz Spitzer.

Źródła rozwoju naszych portów i naszej ekspansji zamorskiej.

Referat Dr. F. Hilchena wygłoszony na zebraniu dysk. Tow. Ekonomistów i Statystyków Polskich

W ostatnim czasie odbyło się w lokalu Banku Gospodarstwa Krajowego pod przewodnictwem b. premjera prof. St. Grabskiego, zebranie dyskusyjne T-wa Ekonomistów i Statystów Polskich, na którem p. dr. F. Hilchen wygłosił odczyt p. t. „Źródła rozwoju naszych portów i naszej ekspansji zamorskiej".

Referent ujął w nader ciekawym odczycie rozwój portów polskich, wykazując na podstawie cyfr, iż jakkolwiek rozbudowa portów Gdańska i Gdyni kosztowała łącznie dotychczas 190 miljonów zł (Gdańsk 33 miljony guld., Gdynia 140 miljonów zł) ,to jednak celem dopasowania urządzeń portowych do potrzeb wymagane są jeszcze poważne inwestycje. Biorąc pod uwagę jeszcze koszty poniesione przez Polskie Koleje Państwowe celem udostępnienia portów, otrzymamy za 10 ubiegłych lat łączną sumę 370 milj. zł. W porównaniu z kosztami jakie łożono na porty Hamburga, Szczecina i Królewca nasze dotychczasowe inwestycje były minimalne. Opłaciły się one jednak dla naszego gospodarstwa narodowego, skoro się zważy, że różnica między kosztem transportu lądowego, a morskiego przez Gdańsk i Gdynię, wynosi od towarów masowych (które stanowią główny przedmiot obrotu towarowego przez Gdańsk i Gdynię), około 25 zł od tony, co według obliczeń p. Hilchena przysporzyło gospodarstwu krajowemu około 625 miljonów zł na rok. Jak z tego wynika, wskutek zyskanej różnicy rząd otrzymał prawie dwukrotnie tyle, ile zainwestował.

Następnie p. dr. Hilchen poddał analizie ruch towarów przez porty polskie, który łącznie obejmuje 10.555.000 ton rocznie, przyczem w r. 1928 wywóz był 3½ razy większy od przywozu. W związku z tem referent przedstawił ważność problemu zamorskiego eksportu węgla, który był i jest dotychczas bazą rozwoju i rozbudowy portów polskich. Toczące się obecnie pertraktacje z Niemcami co do kontyngentu węgla na eksport do Niemiec mogą w razie dojścia do skutku zachwiać równowagę naszego eksportu zamorskiego i wstrzymać rozbudowę portów.

Z kolei referent przedstawił postulaty, jakie w rozwoju portów naszych są najbardziej istotne. Chodzi tu o odciągnięcie importu z innych portów bałtyckich oraz przyciągnięcie tranzytu czechosłowackiego. Dla wzmożenia tranzytu towarów czeskich przez Gdynię potrzebne jest stworzenie wolnej strefy w Gdyni.

Kardynalną dla rozwoju eksportu jest również reorganizacja naszego handlu zagranicznego, jego emancypacja i zapewnienie bezpośredniego kontaktu z producentem względnie konsumentem. Do tego nieodzowne jest, by gestja nad towarem przywożonym względnie wywożonym leżała w rękach polskich; w przeciwnym razie będziemy mieć urządzenia portowe i wszelkie udogodnienia techniczne, ale w braku finansowego władania towarem, Gdynia nigdy nie wyrośnie na polskie miasto handlowe.

Wreszcie nieodzowna jest też standaryzacja towarów eksportowanych, gdyż tylko kwalifikowany eksport dostosowany do potrzeb konsumenta może dać maximum zysku.

Nad wielce bogatym w treść referatem p. dr. Hilchena wywiązała się żywa dyskusja, w której szczególnie rozpatrywano podniesiony przez referenta problem eksportu węgla. W dyskusji zabierali głos pp. b. min. Olszewski, Geysztor, Ringman, Dziewulski, Łypacewicz i b. min. Szydłowski.

Zagranica na Międzynarodowej Wystawie Komunikacyjnej w Poznaniu.

Wystawa Komunikacyjna w Poznaniu, odbyć się mająca już w roku przyszłym, jest Wystawą, do udziału w której dopuszczone są eksponaty również produkcji zagranicznej.

Wystawa Komunikacyjna wzbudziła zagranicą duże zainteresowanie. Zainteresowanie to wykazują silnie Niemcy i Czechosłowacja, gotująca się do bardzo intensywnego udziału w Wystawie. Udział Czechosłowacji w M. W. K. jest widziany jako początek nowej ery w stosunkach gospodarczych polsko-czeskosłowackich. Czechosłowacja bowiem gotuje się do wykorzystania portu gdyńskiego przez Śląsk Czeski i Morawy.

Do równie żywego udziału w Wystawie przygotowuje się Szwajcarja. Pokaże ona przemysł elektryczny oraz swoje lokomotywy. Pokaz ten będzie o tyle ciekawy, że — jak wiadomo — szwajcarskie koleje są niemal całkowicie zelektryfikowane.

Włochy pokażą przedewszystkiem swój przemysł automobilowy. Na rynku polskim daje się już od dłuższego czasu odczuć daleko idąca konkurencja włoskiego przemysłu samochodowego ze Stanami Zjedn. w związku z przystąpieniem kilku fabryk włoskich do przystosowania swej produkcji do fabrykacji masowej. Produkcja amerykańska uważa Wystawę w Poznaniu jako odskocznię dla dalszego zawładnięcia rynkiem polskim.

Francja poza przemysłem sygnalizacyjnym i przemysłem chłodniczym zademonstruje całą walkę konkurencyjną, jaka wytwarza się ostatnio między autobusem a koleją żelazną. Wiadomo bowiem, że autobusy w dzisiejszym systemie komunikacyjnym uzyskują coraz większe prawo obywatelstwa.

Belgja, mając poważne kapitały, zaangażowane w Polsce, jest bardzo silnie zainteresowana w Wystawie. Posiadając silnie rozwinięty przemysł transportowy i komunikacyjny, zaprezentuje na Wystawie swój dorobek w dziedzinie kolejnictwa, sygnalizacji i budowy portów.

Przemysł angielski jest przemysłem par excellence komunikacyjnym. To też Wystawa przez przemysł ten będzie silnie obesłana. Wedle uzyskanych informacyj Dyrekcja M. W. K. czyni starania o pozyskanie do udziału w Wystawie Dominja Angielskie, które przedstawiają dla Polski poważny rynek zbytu.

Udział Dalekiego Wschodu narazie definitywnie nie jest rozstrzygnięty. W wystawie wszechjapońskiej w Cyuli na Korji, Daleki Wschód wziął bardzo żywy udział, szczególniej zaś okazale wystąpił tam rząd japoński. Pertraktacje w sprawie pozyskania Dalekiego Wschodu są już rozpoczęte. Daleki Wschód może przysłać swe eksponaty z dziedziny transportowej i ubezpieczeń towarowych.

Stany Zjednoczone na Wystawie Komunikacyjnej zainteresowane będą przedewszystkiem w zakresie transportu ogólnego. Tutaj głos będą miały w pierwszym rzędzie Towarzystwa okrętowe w Nowym Yorku i Chicago. Pozatem zaś, jak już wyżej nadmieniliśmy, wybitny udział w Wystawie weźmie przemysł samochodowy Stanów.

Przemysł austrjacki również zgłosił już swój akces w Wystawie.

Tak przedstawia się w ogólnych zarysach stan dotychczasowych poczynań Dyrekcji M. W. K. w kierunku nawiązania kontaktu z przemysłem zagranicznym.

Poza temi działami, które wymieniliśmy wyżej, będzie uwzględniony na Wystawie dział kartografji, w którym wezmą udział co największe firmy wydawnicze nietylko Polski, lecz Europy i nawet Dalekiego Wschodu.

Uwagi o konwencji antyreglamentacyjnej.

Znaną konwencję o zniesieniu zakazów przywozu i wywozu i t. p., Polska podpisała przed trzema laty z zastrzeżeniem zniesienia niemieckich zakazów przywozu węgla, oraz wywozu łomu żelaznego, a także z zastrzeżeniem dotyczącem dyskryminacji polskiego wywozu zwierząt i produktów zwierzęcych pod pretekstami weterynaryjno - policyjnemi. Warunkiem wejścia tej konwencji w życie do 30 czerwca 1929 r. było ratyfikowanie jej przez 18 państw na 20, które ją podpisały, przyczem tych 18 państw zostało wymienionych imiennie. Między temi 18 państwami znajduje się także i Polska. Otóż Polska nie ratyfikowała tej konwencji do 30 czerwca 1929 r. z przyczyn, które były już nieraz omawiane w prasie fachowej i codziennej, a które pozostają przedewszystkiem w związku z naszą sytuacją handlowo-polityczną w stosunku do Niemiec. Konwencja została w terminie ratyfikowana przez 17 państw na wspomnianych 20, a ratyfikacji nie dokonały tylko Polska, Czechosłowacja i Turcja. Co do Czechosłowacji istnieje podejrzenie, że ona niema wogóle ochoty na wspomnianą konferencję, a zasłania się tylko tym faktem, że Polska konwencji nie ratyfikowała.

Dnia 5 grudnia rozpoczęła się konferencja międzynarodowa celem zdecydowania, co teraz dalej ma się stać z tym fantem. Tu zachodzą różne ewentualności. Możliwe jest, że sygnatarjusze konwencji zdecydują się na przedłużenie terminów zarówno dla jej ratyfikacji przez te państwa, które jej dotąd nie ratyfikowały jak i dla jej wejścia w życie. Byłaby to niewątpliwie dla nas sytuacja najdogodniejsza. Nie jest też wykluczone, że zapadnie decyzja wprowadzenia konwencji w życie bez oglądania się na stanowisko Polski. Już w jednem z poprzednich sprawozdań zaznaczyliśmy, że ze strony rządu polskiego jest tendencja idąca raczej w kierunku nierozbijania konwencji i efektywnego przystąpienia Polski do niej z zastrzeżeniem, że Polska ma prawo nie stosować jej w stosunku do państw, które za pomocą zakazów przywozu i wywozu hamują przywóz z Polski. Tendencja pacyfistyczna w niektórych naszych sferach oficjalnych — w odniesieniu do wspomnianej konwencji — jest podyktowana także obawą, by utrudnienie wejścia w życie konwencji ze strony Polski, nie obciążyło jej konta politycznego oraz jej konta finansowego na terenie międzynarodowym. Konto to bowiem jest już obciążone tym faktem, że Polska nie

ratyfikowała dotąd konwencji o uproszczeniu formalności celnych z roku 1923. **Mimochodem dodajemy, że ze swej strony uważamy te ostatnie obawy za grubo przesadzone, że naszem zdaniem nikt nam nie da ani grosza na to, albo za to, że umożliwimy wejście konwencji antyreglamentacyjnej w życie.**

Grzechem pierworodnym, który ciąży na tej konwencji, jest dziwnym zbiegiem okoliczności fakt, że właśnie w wolnohandlowej obecnie (tj. pod rządami labourzystów) Anglji, obowiązuje zakaz przywozu barwników — a Niemcy tak długo niechcą porzucić swojego zakazu przywozu węgla, jak długo zakaz przywozu barwników do Anglji nie zgaśnie, i to na dobre. Wprawdzie jest wszelkie prawdopodobieństwo, że rząd Mac Donalda nie odnowi zakazu przywozu barwników, który narazie obowiązuje tylko do 1 września 1930 roku. Wszelako Niemcy na tem prawdopodobieństwie samem nie chcą polegać. W tym punkcie właśnie ze strony polskich pacyfistów ekonomicznych powiada się, że Polska może spokojnie dopomóc do urzeczywistnienia konwencji, gdyż na wypadek, gdyby Niemcy utrzymali w mocy swój zakaz przywozu węgla po 1 września 1930 roku, to w myśl brzmienia samej konwencji, Polska będzie mogła ją wypowiedzieć w terminie półrocznym.

Bądź co bądź naszem zdaniem Polska nie powinna wydawać z ręki takiej broni, jaką przedstawiają dla niej zakazy przywozu i wywozu, nietylko tak długo, jak długo takie zakazy w stosunku do polskich interesów są stosowane, lecz także tak długo, jak długo bądź na terenie międzynarodowym drogą konwencji zbiorowej, bądź drogą bilateralnych umów weterynaryjnych (z Niemcami i z Austrją) Polska nie zabezpieczy w dostatecznej mierze swojego wywozu płodów hodowlanych przed szykanami gospodarczemi, które się kryją pod preteksty weterynaryjno-policyjne. Temu poglądowi też dajemy wyraz w stosunku do właściwych czynników rządowych.

Komisja Międzyministerjalna do prac nad nową taryfą celną.

Na podstawie decyzji P. Ministra Przemysłu i Handlu została powołana do życia komisja międzyministerjalna do prac nad nową taryfą celną w celu ostatecznego przejrzenia projektów nowej taryfy celnej, opracowanych przez komisje fachowo-gospodarcze, oraz przygotowania swych wniosków. Będzie to jeden z końcowych etapów pracy nad nową taryfą celną, rozpoczętej w pierwszej połowie 1926 r. przez zorganizowane przy Ministerstwie Przemysłu i Handlu 4 komisje fachowe: rolną, chemiczną, włókienniczą i metalowo-mechaniczną.

Przewodniczącym komisji międzyministerjalnej jest Dyrektor Departamentu II M. P. i H. P. J. Dąbrowski, sekretarzem stałym Radca Ministerjalny P. F. Suski. Pozatem skład komisji międzyministerjalnej stanowią delegaci Departamentów II, III i IV i samodzielnego Wydziału Wojskowego Ministerstwa P. i H. w osobach PP. Naczelników: Zwolińskiego, Benedeka, Królikowskiego i Lewandowskiego, P. Radcy Ministerjalnego Konopskiego, P. Prof. Derynga i odpowiednich referentów fachowych Wydziału Wielkiego Przemysłu; delegaci Komitetu Ekonomicznego Ministrów (Dyrektor Jastrzębski i Radca Chrzanowski), przedstawiciele Ministerstwa Skarbu, Departamentu Ceł (Naczelnik Danielewicz i Radcowie Stande i Rymkiewicz), Ministerstwa Rolnictwa (Naczelnik Krawulski, Radcowie Hoyer i Kotkowski) oraz przedstawiciele M. S. Wojsk. i t. d.

Na posiedzeniach w dn. 14, 19 i 21 listopada komisja międzyministerjalna rozpatrzyła dział papierniczy.

W dniu 25 listopada porządek dzienny posiedzenia obejmował część działu chemicznego (chemji nieorganicznej), którego dalszy ciąg rozpatrywany był na posiedzeniu w dniu 29 ub. m.

O forsowanie eksportu przez ulgi podatkowe.

Związek nasz zwrócił się do Ministerstwa Skarbu specjalnym memorjałem o wykorzystanie ulgi podatkowej w postaci bonifikacji podatku, uiszczonego od obrotu przedsiębiorstwom przemysłowym, eksportującym wyroby własne, względnie organizacjom eksportowym tych przedsiębiorstw, w formie bonifikacji podatku, uiszczonego od obrotów, pochodzących z dostaw części składowych oraz materjałów pomocniczych i innych użytych do wytworzenia wywiezionych towarów.

W memorjale tym Związek uprasza Ministra Skarbu o skorzystanie z prawa przysługującego mu na podstawie art. 94 ustawy o podatku obrotowym, w jaknajszerszych rozmiarach, a mianowicie przez generalne udzielenie tej ulgi podatkowej.

Zwracamy uwagę, że narazie udziela Międzyministerjalna Komisja popierania eksportu ulg podatkowych pewnym przedsiębiorstwom lub związkom eksportowym w drodze indywidualnej na podstawie podań składanych przez firmy do Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

Przed Polską otwierają się wielkie możliwości przemysłowe w Rumunji.

Jak nam donoszą, Rząd rumuński ostatecznie zdecydował rozpoczęcie budowy wielkiego kanału rzecznego łączącego Argesch z Bukareszetem, co umożliwi bezpośrednie połączenie stolicy Rumunji z Dunajem. W związku z budową kanału wybudowany będzie wielki port rzeczny, w obrębie którego zostanie utworzona strefa wolnocłowa, dla pobudzenia przemysłu pracującego na eksport.

Spadek wodny wyzyskany będzie przy budowie kanału dla urządzenia elektrowni, która pozwoli na zelektryfikowanie przemysłu i linji kolejowej Bransow—Bukareszt.

Na wyżej wymienione cele wypuszczona zostanie specjalna pożyczka, oparta na tych samych zasadach, co i pożyczka stabilizacyjna. Koncesję na budowę otrzymała grupa banków rumuńskich połączonych z bankami zagranicznemi, na czele których stoi British and Rorein Utilities Developpment Corp.

Budowa tego kanału ma niesłychanie doniosłe znaczenie dla Bukaresztu, ułatwiając połączenie z portem morskim i zapewniając dowóz towarów, a szczególniej dowóz tanich środków spożywczych.

Roboty prowadzone przy budowie otwierają szerokie pole dla polskiego przemysłu cementowego, rur i żelaza, jak również i w dziedzinie instalacji elektrycznych.

Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu komunikuje, że Stowarzyszenie Kupców Nowego Yorku pragnie pośredniczyć w nawiązywaniu stosunków handlowych pomiędzy Polską a Stanami Zjednoczonemi Ameryki Północnej.

Firma P o l s k a w P a r y ż u pragnie pośredniczyć w nawiązywaniu stosunów handlowych pomiędzy Polską a Francją.

W H o l a n d j i znajdą wielki zbyt wszelkiego rodzaju butelki i słoiki. Bliższych informacyj udziela Izba.

W Izbie Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu, ul. Mickiewicza 31, pokój 14, są do przejrzenia ogólne warunki eksportu z Polski do Brazylji, bez względu na rodzaj artykułów.

Kontrola wywozu masła.

Z dniem 2 grudnia r. b. rozpoczęły działalność zakłady badania masła eksportowego Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu, z których jeden znajduje się w Poznaniu, drugi w Lesznie.

Kamercjalizacja kolei państwowych.

Na posiedzeniu Komitetu Eksploatacyjnego Państwowej Rady Kolejowej dnia 25 listopada przeprowadzono dłuższą dyskusję nad komercjalizacją kolei państwowych, a to na zasadzie wniosku kilku członków. Dokonano wyboru komisji, która ma opracować szczegółowo zasady, na jokich komercjalizacja efektywna, a nie tylko formalna miała być przeprowadzona. Komisja ta ma znieść się względnie współpracować z Ministerstwem Komunikacji. Do komisji tej weszli m. in. Dr. Battaglia oraz inżynier Krzyżanowski z Centralnego Związku Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów.

Poniżej podajemy tezy sformułowane przez Dr. Battaglię na wspomnianem posiedzeniu — tezy, które jakkolwiek nie były przedmiotem głosowania, naogół pokrywają się z opinją większości członków Komitetu Eksploatacyjnego:

a) Sfery gospodarcze jednomyślnie uważają pełną i rzeczywistą, a nie tylko formalną komercjalizację kolei w szybkiem tempie jako jedno z najważniejszych i najbardziej piekących zadań państwa w obecnej chwili.

b) Sfery gospodarcze wyrażają przekonanie, że celowe wprowadzenie całego rozporządzenia Prezydenta z r. 1926 w życie, może ułatwić rzeczywistą komercjalizację kolei państwowych w sensie racjonalizacji i ekonomizacji.

c) Sfery gospodarcze mają jednak powody do obaw, by wyodrębnienie kolei na podstawie rozporządzenia Prezydenta z r. 1926 nie ograniczyło się przeważnie tylko do strony formalno-prawnej, a w najlepszym razie do sprawy samodzielnego zaciągania pożyczek, pozostawiając na boku szereg podstawowych wymogów racjonalizacji i ekonomizacji, a zwłaszcza sprawę swobody stosunku przedsiębiorstwa kolejowego do personelu oraz swobody budżetowej w szczegółach.

d) Sfery gospodarcze na mocy swoich praktycznyc hdoświadczeń w organizowaniu przedsiębiorstw uważają się za powołane do stałej czynnej współpracy w komercjalizacji kolei.

Nadmienić jednak należy, że w dyskusji odzywały się również głosy krytyczne w odniesieniu do komercjalizacji kolei. W szczególności p. Tenner, delegat Izby Przemysłowo-Handlowej lwowskiej, zwrócił uwagę na to, że skomercjalizowane przedsiębiorstwo kolejowe nie mogłoby, względnie nie chciałoby niejednokrotnie stosować takich ulg taryfowych, jakich nasze życie gospodarcze niezbędnie potrzebuje. Według twierdzenia byłego ministra p. Eberharda, kolejnictwo niemieckie po komercjalizacji gorzej funkcjonuje, niż przedtem. Tego poglądu swojego jednak p. Eberhard nie umotywował szczegółowo, podczas gdy p. Minister Michalski przytoczył cały szereg cyfr, z których wynikałoby, że w pewnych przynajmniej kierunkach komercjalizacja kolei w Niemczech przyniosła dużą poprawę i poważne oszczędności. Z ujemnych poglądów należy jeszcze przytoczyć artykuł b. szefa sekcji Solvisa, który pojawił się niedawno w „Neue Freie Presse", a który bardzo krytycznie oświetla wyniki komercjalizacji kolei w Austrji. Zdaniem kilku mówców racjonalizacja i komercjalizacja może być przy dobrej woli i należytych wysiłkach przeprowadzona **także** w ramach obecnego ustroju kolejnictwa państwowego.

Przyśpieszenie budowy magistrali węglowej Górny Śląsk — Gdynia.

Z powodu braku funduszów, budowa magistrali węglowej Górny Śląsk—Gdynia prowadzona jest ostatnio w bardzo powolnem tempie, szczególnie na linji Bydgoszcz—Gdynia. Przy takiem tempie prac i z uwagi na zbliżające się mrozy nie może być mowy, aby linja ta mogła być z wiosną przyszłego roku prowizorycznie uruchomiona, jak to projektowano.

Z przyjemnością należy powitać fakt, że na konferencji w Ministerstwie Komunikacji uznano konieczność niezwłocznego przyspieszenia robót przy budowie linji tak Bydgoszcz—Gdynia, jak i Herby Nowe—Zduńska Wola—Inowrocław i w związku z tem uchwalono wyasygnować pewne dodatkowe kredyty na budowę tej linji z działu zasobów kolejowych.

Usprawnienie przewozu przesyłek drobnicowych.

Sfery gospodarcze niejednokrotnie już zwracały uwagę władz kolejowych na konieczność usprawnienia i przyspieszenia przesyłek drobnicowych, które w ogólnym obrocie handlowym stanowią bardzo poważną pozycję. W związku z tem władze kolejowe wydały ostatnio szereg zarządzeń, które zainteresowane sfery gospodarcze niewątpliwie powitają z zadowoleniem. Mianowicie Ministerstwo Komunikacji wydało rozporządzenia, zmierzające do jak najszybszej dostawy towarów do stacji przeznaczenia, a jednocześnie do jak najlepszego wykorzystania ładowności i pojemności wagonów. Pozatem Ministerstwo ustanowiło specjalne premje dla pracowników kolejowych za najlepsze wykorzystanie wagonów. Niezależnie od tego Ministerstwo Komunikacji postanowiło zorganizować przewóz lekkich pociągów drobnicowych, składających się z 2 do 3 wagonów o dużej pojemności i mających na celu szybki transport drobnych przesyłek na bliskie odległości.

Warto też zaznaczyć, że nowa taryfa kolejowa, która weszła w życie z dniem 1 października r. b., zawiera w części II taryfę wyjątkową RL., zachęcającą kupców do gromadzenia przesyłek drobnych w partje całowagonowe, co poważnie przyczynia się do usprawnienia pociągów drobnicowych.

Uzupełnienie taryfy towarowej.

Z dniem 1 grudnia wszedł w życie II dodatek do nowej taryfy towarowej, który zawiera uwzględnienie około 30 wniosków, uchwalonych przez Komitet Taryfowy Państwowej Rady Kolejowej, przeważnie jednak tylko wniosków takich, które dotyczą uzupełnienia spisu stacyj w poszczególnych taryfach wyjątkowych. Wszystkie firmy zechcą dokładnie przeglądnąć dodatek I i II, jak i wszelkie późniejsze dodatki, celem skontrolowania, czy i o ile żądanie ich odnośne przez nas zgłoszone, znalazły w tych dodatkach uwzględnienie. Na wypadek stwierdzenia takiego faktu zechcą nas o tem zawiadomić, w tym celu, byśmy daną sprawę mogli przedstawić ponownie.

Nowa taryfa polska a taryfy zagraniczne.

Wejście w życie z dniem 1 października b. r. nowej taryfy towarowej na P. K. P. wywołało potrzebę przerobienia licznych taryf bezpośrednich z kolejami zagranicznemi, należącemi do określonych związków taryfowych.

Między innemi przerobieniu ulegnie t. zw. taryfa polsko-adrjatycka, obowiązująca między stacjami P. K. P. i portami nad Adrjatykiem. Konferencja przedstawicieli kolei polskich, austrjackich, czeskosłowackich, węgierskich, jugosłowiańskich i włoskich odbyła się już w tej sprawie we Florencji i Budapeszcie.

W podobnej sytuacji znajdują się taryfy: polsko-niemiecka, polsko-czeskosłowacka, polsko-węgierska, polsko-rumuńska, polsko-sowiecka oraz taryfy tranzytowe, tudzież węglowe z kolejami zagranicznemi. Prace nad przerobieniem tych taryf są już w toku.

Termin nabywania świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych na rok 1930.

Termin nabywania świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych na rok 1930 upływa z dniem 31 grudnia 1929 roku. Obwieszczenia, zawierające wskazówki i pouczenia dla płatników w sprawie nabywania świadectw przemysłowych, zostały rozplakatowane w okręgach poszczególnych Izb Skarbowych jeszcze w październiku b. r.

Wobec ukazania się w niektórych dziennikach wiadomości o rzekomem odroczeniu wspomnianego terminu Ministerstwo Skarbu komunikuje, że pogłoski te nie odpowiadają rzeczywistości. Termin ten bezwarunkowo nie będzie przesunięty. Bezzwłocznie po upływie tego terminu, t. j. z dniem 2 stycznia 1930 roku rozpocznie się systematyczna lustracja przedsiębiorstw i zajęć, obowiązanych do nabycia świadectw przemysłowych, a to celem nałożenia na opieszałych płatników kar pieniężnych, przewidzianych ustawą o państwowym podatku przemysłowym.

Zaznacza się, że przewidziany w art. 2 ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 73, poz. 721) 14-dniowy termin ulgowy niema zastosowania przy uiszczaniu należności za świadectwa przemysłowe.

Umowa P. K. O. z Austrją, Czechosłowacją i Francją w sprawie przelewów na konta czekowe.

Pocztowa Kasa Oszczędności zawarła umowy z Austrją w przedmiocie przelewów na konta czekowe. Na mocy tych umów uczestnicy obrotu czekowego P. K. O. mogą przelewać dowolne kwoty na rachunek właścicieli kont czekowych wymienionych i otrzymywać tą samą drogą należności z zagranicy. Pocztowa Kasa Oszczędności żadnej prowizji za przelewy pochodzące z zagranicy nie pobiera, natomiast za przelewy na zagranicę liczy minimalną stawkę w wysokości 1 pro mille, minimum 50 groszy. Korzystanie z przelewów międzynarodowych leży w interesie wszystkich sfer przemysłowo-handlowych.

Z orzecznictwa skarbowego i sądowego.

Potrącanie sum, zużytych na budowę domów mieszkalnych, z dochodów z uposażeń służbowych.

Sumy, zużyte na budowę domów mieszkalnych, mogą być na zasadzie art. 33 punkt 3 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z 22 kwietnia 1927 r. (D. U. poz. 372) potrącone także z dochodów z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę. Wyrok Najw. Tryb. Adm. z dn. 8 czerwca 1929 r. L. Rej. 5075/28 O. S. P. VIII).

W myśl punktu 3 art. 33 rozp. Prez. Rzplitej, przysługuje płatnikowi prawo potrącenia z ogólnego dochodu, podlegającego podatkowi dochodowemu sum, zużytych na budowę domu mieszkalnego, wykończonego po dniu 20 maja 1925 r. Ministerstwo Skarbu odmówiło jednak prawa potrącenia powyższych sum z dochodu z uposażenia służbowego, motywując to tem, że powołany przepis rozporządzenia przyznaje prawo potrącenia wydatków na budowę z ogólnego dochodu, podlegającego podatkowi dochodowemu, a zatem nie z dochodów z uposażeń służbowych i wynagrodzeń za najemną pracę, opodatkowanych według specjalnej taryfy Działu II ustawy o państw. podatku dochodowym. Spraw oparła się o Najw. Tryb. Adm., który miał rozstrzygnąć „sporną", w danym wypadku, kwestję, czy określenie „ogólny dochód" użyte w p. 3 art. 33 powołanego rozporządzenia, jest równoznaczne z dochodem, opodatkowanym według Działu I ust. o państw. podatku dochodowym, a temsamem, czy ono wyłącza od zastosowania potrąceń dochody z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, które podlegają opodatkowaniu według Działu II ustawy". Po wyczerpującem rozstrząsaniu całej tej kwestji N. T. A. doszedł do wniosku wręcz odmiennego, niż Ministerstwo Skarbu, że „Rozp. Prez. Rzplitej z 22 kwietnia 1927 r. ma na celu poprawę stosunków mieszkaniowych przez ożywienie ruchu budowlanego, rozbudzenie i poparcie inicjatywy zarówno społecznej, jak i prywatnej w zakresie ruchu budowlanego. Temu celowi mają niewątpliwie służyć także przepisy art. 31—34 o ulgach podatkowych dla budujących domy. Tej intencji rozp. nie odpowiadałoby wyłączenie od ulgi w podatku dochodowym dochodów t. zw. nieufundowanych, a zatem w zasadzie słabszych, a zarazem zrezygnowanie z tego środka pobudzenia do budowy w stosunku do pracowników umysłowych i fizycznych czerpiących dochody tylko z uposażeń służbowych lub wynagrodzeń za najemną pracę". Z tych względów Najw. Tryb. Adm. uchylił zaskarżoną decyzję.

Orzeczenie powyższe ma doniosłe znaczenie zwłaszcza do wyższych urzędników. Urzędnik, zarabiający np. 25 000 rocznie płaci tytułem podatku dochodowego 2 150 zł. Jeżeli zbuduje sobie dom za 100 000 zł to przysługuje mu prawo potrącić sumę tę z dochodów z uposażenia i przez 4 lata nie będzie płacił podatku wogóle (100 000 zł: 4=25 000 zł) czyli zyska 8 600 zł. Może również sumę wydaną na budowę potrącać w ciągu 5 lat, czyli po 20 000 zł rocznie i wtedy będzie opłacał podatek od 5 000 zł (25 000—20 000 zł = 5 000 zł) czyli po 145 zł rocznie, zyska więc w ciągu 5 lat 10 025 zł, a więc jeszcze więcej. Ponieważ w każdym wypadku przysługuje płatnikowi prawo rozłożenia potrącenia na okres najwyżej 5-letni, należy według taryfy obliczyć kiedy i o ile zysk będzie większy, w podanym bowiem przez nas przykładzie różnica wynosi poważną dość kwotę — 1 425 zł. W każdym jednak wypadku, im dłuższy okres potrącenia, tem większy zysk.

Podatek dochodowy.

Prawo przeglądania aktów wymiarowych w postępowaniu odwoławczem.

„Prawo przeglądania aktów, dotyczących opodatkowania osoby płatnika oraz prawo żądania odpisów protokółów, zawierających zeznania świadków i znawców, jak również odpisu uchwały Komisji Szacunkowej w przedmiocie określenia dochodu i obliczenia podatku — przysługuje płatnikowi tylko w terminie otwartym do wniesienia odwołania, a nie także w postępowaniu przed Komisją Odwoławczą". (Wyrok Najwyższego Trybunału Administracyjnego z dn. 1 marca 1929. L. Rej. 3528/27 O. S. P. VIII 530.)

Art. 67 ustawy o podatku dochodowym udziela płatnikowi prawa przeglądania aktów, dotyczących opodatkowania jego osoby, a w tych wypadkach, gdy suma dochodu, podana przez płatnika w zeznaniu, została przez Komisję Szacunkową zmieniona lub gdy płatnik zamierza wnieść odwołanie przeciw wymiarowi podatku, Komisja Szacunkowa obowiązana jest na prośbę pisemną podatnika udzielić mu na jego koszta odpisu uchwały swej w przedmiocie określenia dochodu i obliczenia podatku, jak również odpisów protokółów, zawierających zeznania świadków i biegłych.

W pewnym wypadku, już w postępowaniu przed Komisją Odwoławczą, płatnik zwrócił się do tejże Komisji z prośbą o udzielenie mu odpisu protokółu rewizji złożonych (przezeń ksiąg oraz o zezwolenie na przejrzenie aktów wymiarowych. Wobec odmownej decyzji Komisji Odwoławczej, płatnik podniósł między innemi, w skardze do N. T. A. i ten zarzut. Najw. Tryb. Admin. uznał jednak zarzut ten za bezzasadny, gdyż „ustawa przyznaje podatnikowi prawo przeglądania aktów, dotyczących odpodatkowania i obliczenia podatków, jak również prawo żądania odpisów, w art. 67 ust. przewidzianych, tylko w terminie, otwartym do wniesienia odwołania czyli w ciągu dni 30 od doręczenia nakazu płatniczego, a nie także w postępowaniu przed Komisją Odwoławczą". Identyczność orzekł N. T. A. już w wyroku z 13 maja 1925 r. L. Rej. 1714/24.

„Z prośbą o wydanie odpisów z aktu wymiarowego, przewidzianych w art. 67 ustawy winien płatnik zwrócić się bezpośrednio do Komisji Szacunkowej, która dokonała wymiaru podatku dla niego, a to w terminie 30-dniowym, otwartym dla wniesienia odwołania". Płatnicy przeważnie uzasadniali swe żądanie treścią art. 73 ustawy, w myśl którego przy badaniu odwołań Komisja Odwoławcza korzysta w celu dokładnego ustalenia dochodu z tych samych praw, jakie służą Komisji Szacunkowej. W tymże jednak samym wyroku N. T. A. wyjaśnił, że „powoływanie się na art. 73 jest błędne, albowiem przepis ten nadaje Komisji Odwoławczej te same prawa, jakie służą Komisji Szacunkowej, ale jedynie w celu, dokładnego ustalenia dochodu", żądanie zaś płatnika w danym wypadku miało na celu nie dokładniejsze ustalenie dochodu, a raczej umożliwienie przygotowania lepszej obrony, co jednak

płatnik mógł uskutecznić przed wniesieniem odwołania. Tak ustalone orzecznictwo N. T. A. jeszcze raz przekonywa o konieczności skorzystania z prawa, w art. 67 ustawy przewidzianego, tuż po otrzymaniu nakazu. Jest to jedyny sposób przygotowania należycie uzasadnionego odwołania, nieznajomość bowiem materjału faktycznego i pobudek, któremi kierowała się Komisja Szacunkowa, sprowadza często odwołującego się płatnika do roli Don - Kiszota, walczącego z wiatrakiem.

Późniejsze uzyskanie części pretensyj, dopisanych na straty, a podatek dochodowy.

Jak ujawniają akta sprawy, powodem odwołania było to, że władza wymiarowa uznała za nieprawidłowy odpis należności od Banku dla Handlu i Przemysłu w kwocie zł 15 814,34. Gdy zaś zaskarżoną decyzję przedewszystkiem nie uwzględniono odwołania, przeto wniosek władzy pozwanej o pozostawienie skargi bez rozpoznania jest nieuzasadniony, o ile skarga zwraca się przeciw niepotrąceniu z zysku podatkowego tej należności, albowiem co do tego punktu płatnik wyczerpał administracyjny tok instancyj i w związku z tem służyło mu prawo wniesienia skargi do Najwyższego Tryb. Adm.

Słusznym jest natomiast wniosek władzy pozwanej o pozostawienie bez rozpoznania skargi, o ile ona zwraca się przeciw doliczeniu do podstaw wymiaru innych pretensyj płatnika w sumie zł 13 759,06. Treść bowiem zaskarżonej decyzji dowodzi, że Min. Skarbu, jako instancja odwoławcza, wydało zarządzenie co do dodatkowego wymiaru, z powołaniem się na art. 73 ustawy i par. 139 rozporządzenia wykonawczego, w wykonaniu zaś tego zarządzenia pierwsza instancja uskuteczniła dodatkowy wymiar, otwierając płatnikowi ponowny środek prawny odwołania w myśl § 139 ustęp 9 rozporządzenia. W skardze nie podnosi skarżący żadnych zarzutów przeciw zastosowaniu przez władzę pozwaną tych przepisów prawa, lecz zwalcza zasadność doliczenia tej sumy do zysku podatkowego przy dodatkowym wymiarze, wskazując na pogwałcenie jego zdaniem, materjalnie i formalnie przepisów prawa, odnoszących się do tej materji. Wprawdzie zaś skarga powołuje się również na obrazę art. 85 ustawy, traktującego o dodatkowym wymiarze podatku na skutek później ujawnionych okoliczności, atoli zarzut ten jest nieistotny, skoro zarządzenie Ministra Skarbu nie opiera się na tym przepisie prawa, lecz na wskazanych wyraźnie w decyzji innych normach prawnych. Wobec tego należało zgodnie z wnioskiem władzy pozwanej uznać, że odnośnie do doliczenia przy dodatkowym wymiarze sumy zł 13 749,06 skarżący Bank nie wyczerpał adminitsracyjnego toku instancyj, wobec czego jego skarga w tej części winna być pozostawiona bez rozpoznania na podstawie art. 14 ustawy o Najwyższym Trybunale Administracyjnym.

Przechodząc do zarzutów skargi, dotyczących doliczenia do podstaw wymiaru odpisanej należności od Banku dla Handlu i Przemysłu w kwocie zł 15 814,34 Najwyższy Trybunał Administracyjny rozważył, że w myśl art. 21 ustawy, podstawą wymiaru podatku dla osób prawnych, prowadzących prawidłowe księgi handlowe, są zyski bilansowe, wykazane w zatwierdzonem zamknięciu rachunkowem, sporządzonem zgodnie z postanowieniami art. 6,8 — 10,13 ustawy. Prawidłowość ksiąg płatnika nie była kwestjonowana, wobec czego wyłączenie z rachunku zysków i strat spornej pozycji, odpisanej na straty, mogło nastąpić jedynie wówczas, gdyby dokonany odpis sprzeciwiał się powołanym wyżej postanowieniom, ustawy. Skarżący Bank na żądanie władzy wymiarowej wyjaśnił powód tego odpisu dbałością władz Banku o realne zestawienie bilansu, a w postępowaniu odwoławczem, wezwany do należytego zadokumentowania strat, figurujących na rachunku zysków i strat za miarodajny okres operacyjny, między innemi i spornego odpisu, powołał się w odpowiedzi na notoryczny fakt upadłości Banku dla Handlu i Przemysłu, która jedynie dzięki interwencji Ministerstwa Skarbu nie została ogłoszona.

Skarżący wyjaśnił dalej, że należność jego do tego Banku powstała na skutek nie oddania mu funduszów, należnych mu z posłanych do inkasa weksli, a zarazem zaznaczył, że dopiero w 1926 r. zdołał uzyskać zaledwie 8% tych spisanych należności po ciężkiem procesowaniu się i odzyskana kwota została zapisana jako zysk w tymże roku. W końcu skarżący zaznaczył, że jego wyjaśnienia znajdują potwierdzenie w jego książkach, które ofiarował na dowód, ewentl. zaś wnosił o przeprowadzenie dowodu z imiennie powołanych świadków oraz ekspertów dla stwierdzenia, że odpisanie było wskazane względami na rozważne i solidne prowadzenie jego przedsiębiorstwa.

Zważywszy więc, że odpisanie pretensyj, uznanych za nieściągalne, nie sprzeciwia się wspomnianym wyżej przepisom prawnym, obowiązującym dla zestawienia t. zw. bilansów podatkowych, dalej, że prawidłowość zamknięcia rachunkowego już z natury rzeczy winna być oceniana w odniesieniu do warunków tego okresu, za które zostało sporządzone, wreszcie że fakt późniejszego uzyskania części pretensyj, uważanej ze względu na stosunki okresu operacyjnego w owym czasie za przepadłe, nie dowodzi bynajmniej bezzasadności lub przedwczesności odpisu, dokonanego w tym okresie — należało uznać, że przytoczone w zaskarżonej decyzji uzasadnienie doliczenia spornej pretensji do zysku podatkowego nie jest ostateczną podstawą do kwestjonowania prawidłowości odpisu, zwłaszcza, że płatnik ofiarował dowody, któremi dysponował celem wykazania zasadności odpisu, dowody te atoli przez władzę pozwaną były pominięte. W tym stanie rzeczy Najwyższy Tryb. Adm. uznał, że władza pozwana obraziła przepisy art. 73 w związku z art. 71, 70 ustawy przez odwołanie i uchylił w tej części zaskarżone orzeczenie, jako dotknięte istotnemi brakami postępowania (wyrok Najw. Tryb. Adm. z dn. 17. 4. 1929 r. L. Rej. 1257/26.

Odroczenie terminu złożenia zeznania o dochodzenie, a płatność zaliczki na podatek.

Wobec podniesionych przez niektóre izby skarbowe wątpliwości w sprawie interpretacji art. 87 ustawy o państw. podatku dochodowym. Ministerstwo Skarbu Okólnikiem L. D. V. 9134/1/29 wyjaśniło, co następuje:

W myśl ustępu III art. 87 ustawy — osoby, które w terminie, wyznaczonym do składania zeznań, zeznania nie złożą, obowiązane są najpóźniej do dn. 1 maja roku podatkowego uiścić połowę podatku, wymienionego za poprzedni rok podatkowy. W wypadkach zatem odroczenia tego terminu przez właściwe władze (art. 50 ust. III i art. 120 ust. II)poza dzień 1 maja roku podatkowego, obowiązani są podatnicy uiścić połowę podatku, wymierzonego za poprzedni rok podatkowy.

Nadto podatnicy ci winni są równocześnie ze złożeniem w odroczonym im terminie złożenia zeznania o dochodzie wpłacić dodatkowo ewentualną różnicę między połową podatku, przypadającego od zeznanego dochodu, a kwotą zaliczki, którą obowiązani byli uiścić do dn. 1 maja roku podatkowego od różnicy tej należy pobierać odsetki za odroczenie.

Handel hurtowy według ustawy o podatku przemysłowym.

Sąd Najwyższy w Izbie II (sprawa Nr. 1 K. 557/29) wyjaśnił że pojęcie „handlu hurtowego“, jako przedsiębiorstwa w rozumieniu ustawy o podatku przemysłowym, należy odróżnić od pojęcia „sprzedaży hurtowej“, jako pojedyńczej tranzakcji handlowej, w myśl bowiem wyraźnego brzmienia obowiązujących przepisów tylko przewaga tranzakcyj (sprzedaży) hurtowych nad detalicznemi skutkuje podciągnięcie przedsiębiorstwa handlu towarowego pod kategorję i świadectwa przemysłowego jako handlu hurtowego.

Natomiast za sprzedaż hurtową ustawa uznała zbyt wszelkiego rodzaju towarów wyłącznie kupcom i przemysłowcom oraz przedsiębiorstwom państwowym i komunalnym celem odsprzedaży, dalszej produkcji lub eksploatacji.

Z powyższego zestawienia wynika, że do kategorji handlu towarowego należy zaliczyć takie przedsiębiorstwa, które dokonują przeważnie tranzakcyj czyli sprzedaży hurtowych, t. j. przeważnie zbywają towar kupcom i przemysłowcom celem odsprzedaży, dalszej produkcji lub eksploatacji.

Natomiast sprzedaże większych partyj towaru, dokonywane sporadycznie i nie stanowiące „gros“ przedsiębiorstwa handlowego, lub dokonywane nie na rzecz kupców lub przemysłowców w celach do sprzedaży, dalszej produkcji lub eksploatacji, nie kwalifikują przedsiębiorstwa do kategorji I świadectwa przemysłowego.

Podatek przemysłowy a zaświadczenia granicznej kontroli skarbowej.

Uzupełniając okólnik nr. 199 z dn. 20. 4. 1927 r. L. dz. PO13838/III/26 zamieniony okólnikiem Nr. 242 z dn. 30. 11. 1927 r. L. D. V 9074/4/27 Ministerstwo poleciło, aby zarówni z zaświadczeniami Urzędu Celnego w Zajączkowie i Kontroli Skarbowej w Starej Pile i Skarszewach (Okólnik Min. Skarbu L. D. 6489/4/29.

Opłata stemplowa od reklamacyj co do przewozu przesyłek na kolejach.

W myśl § 40 regulaminu przewozu przesyłek towarowych na kolejach żelaznych, w razie wystąpienia z reklamacją, t. j. z roszczeniem wynikającem z umowy o prze-

wóz (np. z roszczeniem o odszkodowanie z powodu całkowitego lub częściowego zaginięcia wzgl. jeżeli reklamację wnosi nie nadawca, względnie odbiorca przesyłki, ale inna osoba, należy przedstawić kolei żelaznej oddzielne „oświadczenie, że osoba uprawniona zgadza się na wypłacenie odszkodowania osobie reklamującej".

Oświadczenie powyższe, według wyjaśnienia Min. Skarbu zawartego w okólniku L. D. V 8814 6/29 podlega opłacie stemplowej na mocy art. 66 ustawy o opłatach stemplowych, jako „pismo cedenta, zawiadamiające dłużnika o przelewie". Opłata wynosi zasadniczo 1%. Jeżeli jednak cesjonarjuszem jest biuro reklamacyjne, które wykupiło świadectwo przemysłowe za ten rok, w którym zostało sporządzone powyższe oświadczenie, to opłata stemplowa wynosi 0,2%.

Za podstawę wymiaru przyjmuje się na mocy art. 70 ustawy „minimalną kwotę wierzytelności" t. j. kwotę, której wypłacenie domaga się osoba reklamująca.

Opłata stemplowa a uznanie deklaracji celnej za dokument handlowy.

Okólnikiem L. D. V 9436/6/29 Min. Skarbu ustaliło, że pisemny wniosek strony zgłaszającej towar do odprawy celnej, o uznanie deklaracji celnej nadawcy za dokument handlowy, który to wniosek w myśl okólnika Min. Skarbu L. D. V 879/3/29 strona umieszcza bądź w swojej deklaracji, bądź na deklaracji celnej nadawcy — jest wolny od opłaty stemplowej na mocy art. 142 p. 1. ustawy o opłatach stemplowych.

Bezwzględna odpowiedzialność za wydanie czeku bez pokrycia.

Sąd Najwyższy w Izbie II (Nr. II 1 K. 780/29) orzekł, że ustawa o prawie czekowym nie przewiduje czeków, któreby mogły nie mieć pokrycia t. j. czeków t. zw. „grzecznościowych", i przeto skoro czek pod względem formy odpowiada wszystkim przepisanym wymaganiom, to brak pokrycia jego pociąga za sobą skutki karne (art. 51 prawa czekowego) niezależnie od celu w jakim czek został wydany.

Sprawa normalizacji cegły.

W myśl art. 1 i 2 Rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 15 lipca 1927 r., zabroniony jest wyrób i używanie do wykonywania budynków cegły innego wymiaru jak 27 × 13 × 6 cm. Stała Delegacja Zrzeszeń Przemysłowców ceramicznych na inicjatywę poszczególnych Związków wystąpiła obecnie do rządu o nowelizację wyżej wymienionego rozporządzenia, a to szczególnie w kierunku wprowadzenia w życie dwu wymiarów cegły: wymiaru eksportowego i stosowanego na terenie województw zachodnich (25 × 13 × 6.5 cm.) oraz wymiaru normalnego tymczasowego (27 × 13 × 6 cm.) Ponieważ nowelizacja z natury rzeczy nie jest w krótkim czasie możliwa, Delegacja wnosi o zezwolenie na sprzedaż w r. 1930 cegły dawnych wymiarów.

Odezwa Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu do kół gospodarczych.

Staraniem Pana Ministra Przemysłu i Handlu inż. Kwiatkowskiego czynione są przygotowania do

Wyroby firm krajowych, godne polecenia:

Ceny ogłoszeń w dziale niniejszym wynoszą 25,— zł za 1 wiersz na rok 1929.

Barwniki nietrujące
Domagalski i Ska., Poznań, św. Marcin 34 i Garncarska 8.

Bielizna
Jan Ebertowski w Poznaniu, ul. Wroniecka 6/8 tel. 2160-2825.
W. Rakowski w Poznaniu, ulica Pocztowa 1.

Chemikalja
Wszelkie dla aptek, drogeryj i fabryk dostarcza firma R. Barcikowski S. A. Poznań.

Dezynfekcyjne środki, lyzol, kreolina
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK", Sp. Akc. Poznań, Al. Marcinkowskiego 5.

Dezynfekcyjne środki
Wszelkie dla aptek, drogerji i fabryk dostarcza firma R. Barcikowski S. A. Poznań.

Dębina stolarska, dębowe dykty
B. Bystrzycki T. A. Orzechowo.

Druki
F. K. Ziółkowski i Ska w Poznaniu, Górna Wilda 122.
Drukarnia Polska, T. A. w Poznaniu, ul. św. Marcin 70.

Fabryka Czekolady, Konfektów, Cukierków i Drażetek
Venetia Sp. Akc. Poznań, ul. Dąbrowskiego 97 — Telefon 69-65.

Fabryka Farb
Wielkopolska Fabryka Farb w Poznaniu, plac Wolności 17.

Fabryka krawatów, szelek, rękawiczek i chusteczek
Halas i Kajetaniak w Poznaniu, ulica Wielka 10.

Gazety
Kurjer Poznański, św. Marcin 70.
Orędownik Wielkopolski, ulica św. Marcin 70.

Getry (kamasze filcowe)
Poznańska Fabryka Getrów Właśc. Stefan Kałamajski, Poznań, Plac Wolności 6, Telefon nr. 2135—3300.

Gryzarki obwiedniowe
do grezowania kół zębatych o zębach prostych, skośnych i ślimakowych, dostarcza: „Wiepofana" Tow. Akc. w Poznaniu, ulica Dąbrowskiego 81.

Instalacje
W. i St. Hedinger w Poznaniu, ul. św. Marcin 26.

Konfekcja męska
Lewandowski i Ska w Poznaniu ul. Wielka 11.
F. Lisiecki, Poznań, Stary Rynek 10.

Kostrzyńska Fabryka Pierników i Makaronów
Sp. z ogr. odp. dawn. A. Markiewicz

Kuchenki gazowe
dostarcza: „Wiepofana" Tow. Akc w Poznaniu, ul Dąbrowskiego 81.

Lakiery i pokosty
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK", Sp. Akc. Poznań, Al. Marcinkowskiego 5.

Litograficzne druki
F. K. Ziółkowski i Ska w Poznaniu Górna Wilda 122

Maszyny rolnicze
H. Cegielski Sp. Akc. w Poznaniu, Górna Wilda 142.
Centrala Pługów Parowych Poznań, ul. Piotra Wawrzyniaka 28—30.

Mydła
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK", Sp. Akc., Poznań, Al. Marcinkowskiego 5.

Mydło szare (miękkie)
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK", Sp. Akc. Poznań, Al. Marcinkowskiego 5.

Odlewy żeliwne
gatunkowe, dostarcza: „Wiepofana" Tow. Akc. w Poznaniu ul. Dąbrowskiego 81.

Oleje eterycz. i esencje
Domagalski i Ska. w Poznaniu, św. Marcin 34

Opakow. i kartonaże
F. K. Ziółkowski i Ska, Poznań, Górna Wilda 122.

Rowery, części rowerowe
„Inventia" Spółka Akcyjna, Poznań

Ruszta
ze specjalnego stopu żeliwa, tak dla palenisk stałych, jak ruchomych, dostarcza: „Wiepofana" Tow. Akc w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 81.

Samochody
Brzeskiauto Tow. Akc. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 29.

Sztuczny nawóz
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK", Sp. Akc. Poznań, Al. Marcinkowskiego 5

Siatki druciane
„Drutownia—Poznań" fabryka siatek i płotów druc. oraz tkanin metalowych, drutu kolcz. Poznań, ul. św. Marcin 45 a tel. 24-01.

Transport towarów
C. Hartwig, Sp. Akc. w Poznaniu ul. Towarowa 20.

Tokarki typu ciężkiego
model T 300 o wzniesieniu kłów 300/750 mm. i rozstawieniu 1500 i 2500 mm, dostarcza: „Wiepofana" Tow. Akc. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 81.

Tokarki precyzyjne
model TN 180 o wzniesieniu kłów 180/280 mm i przy rozstawieniu 1000, 1500, 2000 i 2500 mm. dostarcza: Wiepofana" Tow. Akc. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 81.

Wagony i Parowozy
H. Cegielski Sp. Akc. w Poznaniu, Górna Wilda 142.

Wódki
„Akwawit" Tow. Akc. w Poznaniu, ulica Cieszkowskiego 5.

Zakłady Stolarskie
Zjednoczone Zakłady Stolarskie, Witajewski i Wojciechowski w Poznaniu, ul. Wybickiego 13-14

Wiertarki słupkowe
i stołowe oraz szlifierki słupkowe i stołowe dostarcza: „Wiepofana" Tow. Akc w Poznaniu, ulica Dąbrowskiego 81.

budowy Pomnika Zjednoczenia Ziemi Polskiej w zatoce gdańskiej na wieczną pamiątkę odzyskania wolności i morza oraz zjednoczenia ziem polskich. Pomnik ten winien być wzniesiony staraniem całego narodu, lecz ziemie zachodnie Rzplitej za szczególniejszy sobie poczytać winny obowiązek w znaczniejszej jak inne mierze przyczynić się do wzniesienia takiego pomnika w morzu, stanowiącem część składową ziem zachodnich. Z tego założenia wychodząc, Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu zwraca się do kół gospodarczych o jaknajliczniejsze składanie najdrobniejszych choćby ofiar na fundusz budowy Pomnika Zjednoczenia na konto P. K. O. nr. 212600.

Im większa będzie liczba ofiarodawców, tem znaczenie symboliczne tego pomnika będzie większe.

Izba wyraża przekonanie, że na liście ofiarodawców nie zabraknie ani jednej firmy, ani jednej osoby pracującej w życiu gospodarczem, którę przedewszystkiem powołane są do dania wyrazu w ten sposób swej radości z powodu odzyskania niepodległości i morza i podkreślenia tego olbrzymiego znaczenia, jakie ten fakt dla życia gospodarczego przedstawia.

Rozstrzygnięcie konkursu Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu.

Ostatnio roztrzygnięto konkurs, ogłoszony przez Poznańską Izbę Przemysłowo-Handlową na prace p. t. „Środki aktywizacji polskiego bilansu handlowego“.

Sąd konkursowy przyznał pierwszą nagrodę w wysokości 4,000 autorowi pracy, oznaczonej godłem „Praktyk“; nagrodzonym autorem jest p. Dr. Roger Baron Battaglia z Warszawy.

Decyzja co do drugiej nagrody nie zapadła jeszcze; do ściślejszego konkursu przeszły trzy prace, mianowicie oznaczone godłami „Belina“, „Organizację i Pracę“, oraz „Nihili novi sub iove“.

J. SZKUDLAREK
POZNAŃ, UL. WROCŁAWSKA 38
TEL. 5365

FABRYKA KONFEKCJI DAMSKIEJ
PRZEDNIEJ JAKOŚCI

wyrabia:
Płaszcze
Kostjumy
Suknie
spacerowe
wizytowe
i wieczorowe.

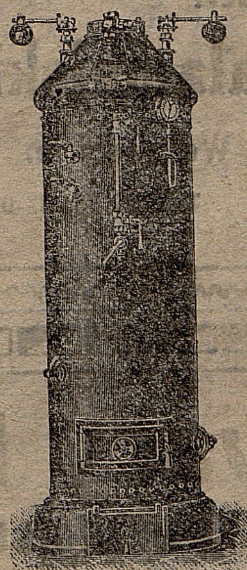
SPRZEDAŻ HURTOWA

PAŃSTWOWY
ZŁOTY MEDAL
oraz
ZŁOTY MEDAL
Powszechnej Wystawy Krajowej
w Poznaniu w roku 1929
przyznano
z okazji zamknięcia P. W. K.
firmie
Georges Geiling & Cie
za doskonałą jakość jej marek
Geiling: Goût Américain — Grands Crûs — Extra Dry wytworzonych z win francuskich - szampańskich oryginalną metodą szampańską.

KOTŁY PAROWE STOJĄCE

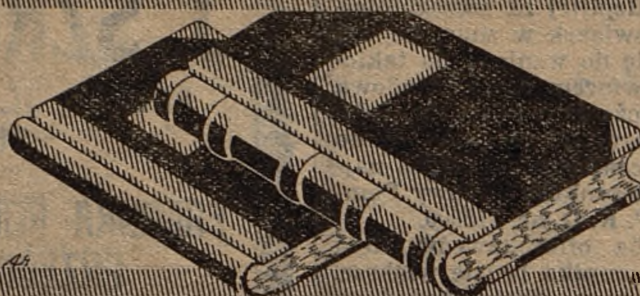

rurkowe różnej wielkości od 3 do 30 m^2 powierzchni ogrzewalnej nadające się do różnych celów przemysłowych wykonuje

S. Samulski i Sp.
Fabryka maszyn
w Pleszewie Wlkp.

Znaczek fabryczny

Znaczek fabryczny

FABRYKA GETRÓW

(kamaszy filcowych)

Wysyłka Hurtowna

Fabryka największa tego rodzaju w Polsce, urządzona z zapędem elektr. posiada wszelkie nowoczesne maszyny.

Zamówienia wykonuje szybko i starannie

Właśc.:

Stefan Kałamajski

Poznań, Plac Wolności 6.

Tel. 21-35, 33-00 **Tel. 21-35, 33-00**

DOMAGALSKI i S-ka

Pierwsza poznańska fabryka parowa olejków eterycznych, esencyj, farb nieszkodliwych i preperatów chemicznych

Poznań, św. Marcin 34 - Garncarska 8

Telefon nr. 32-72.

Założona w roku 1901.

Premjowani kilkakrotnie najwyższemi nagrodami. Wyrabiają na podstawie długoletnich bogatych praktyczn. doświadczeń jako główną specjalność:

Olejki eteryczne - Ekstrakty - Esencje - Aromaty - Etery owocowe - Barwiki nieszkodliwe itp.

dla fabryk likierów, lemoniad, wód mineralnych napojów bezalkoholowych, fabryk karmelków, czekolady, pierników i t. p.

Przetwory Perfumeryjne

do fabrykacji perfum, mydeł, kosmetyków itp.

Wytłocznia soków owocowych

za pomocą siły hydraulicznej.

Prospekty darmo.

EKSPORT. **IMPORT.**

Browary Huggera T. A.

Poznań, ul. Półwiejska 25. Telefon 3037 i 3047.

Słodownie i fabryka lodu

polecają swoje wyborowe piwa:

Kryształ jasne (pilzeńskie) — **Specjał** ciemne (monachijskie) — **Porter**

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolita 1 — Czcionkami Drukarni Polskiej S. A. w Poznaniu.
Redaktor odpowiedzialny Dyrektor Franciszek Łyczywek.